

Les 8

Aan het eind van deze les moet je kennen:

- Een aantal regels voor het meervoud van een zelfstandig naamwoord.

Enkelvoud en meervoud

Het Hebreeuws kent net als het Nederlands enkelvoud en meervoud. 'Boom' is enkelvoud. 'Bomen' is het bijbehorend meervoud. Sommige woorden kennen in het Hebreeuws nog een vorm. Dat is de zogeheten *dualis*. Deze vorm geeft een tweevoud, een paar aan. Daar zullen we ons nu nog niet mee bezig houden. We beperken ons eerst tot het meervoud van het zelfstandig naamwoord.

We herkennen een meervoud door de uitgang – *iem* of – *oot*. Helaas is het vaak niet zo dat we deze letters simpel achter het enkelvoud kunnen plakken om het meervoud te krijgen. Vaak verandert er in de stam van het woord ook een en ander. Dat kennen we overigens ook in het Nederlands. Dat zag je al in het voorbeeld hierboven:

'boom' wordt 'bomen' en niet 'boomen.'

Een paar voorbeelden van meervoudsvormen

We zullen eerst eens een paar voorbeelden bekijken:

Enkelvoud			Meervoud		
יָד	<i>jad</i>	hand	יָדוֹת	<i>jadoot</i>	handen
יוֹם	<i>joom</i>	dag	יָמִים	<i>jamiem</i>	dagen
בֵּן	<i>been</i>	zoon	בָּנִים	<i>baniem</i>	zonen
בַּת	<i>bat</i>	dochter	בָּנוֹת	<i>banoot</i>	dochters
מֶלֶךְ	<i>mèlèch</i>	koning	מְלָכִים	<i>melachiem</i>	koningen
אִישׁ	<i>iesh</i>	man	אֲנָשִׁים	<i>anasjiem</i>	mannen

Mannelijk en vrouwelijk

De meeste woorden eindigend op *-iem* zijn mannelijk. Die op *-oot* zijn vrouwelijk. Een paar interessante uitzonderingen op deze regel zijn:

אָב *aav* vader אָבוֹת *avoot* vaders

אִשָּׁה *ieshjsja* vrouw נָשִׁים *nasjiem* vrouwen

Regel 1

We zullen in deze en de volgende les een aantal algemene vormen van het meervoud bestuderen. Alle daarvan afwijkende vormen zullen we in de woordenlijsten opnemen, en die moet je dan uit het hoofd leren.

Kijk eens naar de volgende woordjes:

בְּכוֹר	<i>bechoor</i>	eerstgeborene	בְּכוֹרִים	<i>bechoriem</i>	eerstgeborenen
חַלּוּם	<i>chaloom</i>	droom	חַלּוּמוֹת	<i>chalomoot</i>	dromen
דָּבָר	<i>davar</i>	woord	דְּבָרִים	<i>devariem</i>	woorden
זָקֵן	<i>zaqeen</i>	oude man	זְקֵנִים	<i>zeqenim</i>	oude mannen
מָקוֹם	<i>maqoom</i>	plaats	מְקוֹמוֹת	<i>meqomoot</i>	plaatsen

Bij de laatste drie woordjes verandert de klinker in de eerste lettergreep. Die wordt korter. Dat komt omdat de klemtoon van het woord verschuift naar de laatste lettergreep. Bij de eerste twee woordjes is de klinker onder de eerste lettergreep al kort. Die kan dus niet verkort worden, en daarom verandert er bij dat soort woordjes niets.

Zo krijgen we de eerste regel voor het maken van een meervoud:

Een lange klinker in de eerste lettergreep van een woord met twee lettergrepen wordt verkort tot een *sjewa*. Als die klinker al kort is, dan verandert er in het meervoud niets.

Overigens kan het gebeuren dat het meervoud met of zonder leesmoeder wordt geschreven. Vergelijk bijvoorbeeld:

רְחוּב	<i>rechoov</i>	ruimte	רְחוּבוֹת	<i>rechovoot</i>	ruimten
צָבָא	<i>tsava</i>	leger	צְבָאוֹת	<i>tsevaoot</i>	legers